

[Grethe Kindberg Jørgensen]

når produktionsomkostninger, løn og afskrivning, skatter m.m. er opgjort, synes ikke at være rimeligt, når henses til, at virksomheds-ejernes andel ikke er sat i forhold til den eventuelt indestående kapital. Overskuddet bør nok deles i forhold til kapitalen, og hvad forslagsstillerne så mener med »rimelig«, kan man jo nok diskutere.

Incitamentet hos de nuværende ejere må formodes at blive reduceret i betydelig grad, også selv om de stilles en garanteret forrentning i udsigt, hvilket jo kan gennemføres, når virksomheden giver overskud. Men efter CDs mening savner forslaget i det hele taget en behandling af egenkapitalen, når denne trues af underskud.

Medeje, medbestemmelse, ses ikke klart at fremgå af forslaget, og spørgsmålet må derfor blive, om forslagsstillerne forestiller sig denne medbestemmelse på samme måde som i f.eks. aktieselskaber, eller om man forestiller sig en fremtidig udvidelse af samarbejdsudvalgsmøder osv., for så er jeg bange for, at virksomhederne dør ganske stille.

Her skal jeg kraftigt understrege, at det fortsat er CDs opfattelse, at arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet ikke kraftigt nok kan understreges.

Der findes her i landet mange virksomheder, alle med forskellige strukturer – som flere ordførere også har været inde på – aktieselskaber, anpartsselskaber osv., og her føler jeg, at der, som forslaget foreligger, kan blive tale om væsentlige strukturproblemer.

Obligatorisk overskudsdeling. Efter vor opfattelse er tiden ikke inde nu, hvor virksomheder kæmper en kamp for at overleve. Overskudsdeling ad frivillig vej er jo indført, hvorfor CD hellere på længere sigt vil overveje at udvide mulighederne for igen ad frivillighedens vej at udbrede ejendomsretten. I øvrigt bryder CD sig ikke om ordet »obligatorisk«. Det er bl.a. derfor, vi er så glade for at være medlemmer af en liberal regering.

Jeg må sige, at CD kan ikke støtte forslaget.

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først sige, at kristeligt folkeparti er tilhænger af et frit erhvervsliv, og det har jeg også fornemmelsen af at man er i det radikale venstre. Men vi må også sige, at vi i

kristeligt folkeparti er tilhængere af et frugtbart samarbejde mellem lønmodtagere og kapitalejere.

Kristeligt folkeparti er positivt over for overskudsdeling, men vi er imod, at man altid fra oven skal bestemme, hvorledes mennesker skal opføre sig på områder, hvor respekten for det enkelte menneske i alt fald i øjeblikket ikke nedgøres. Vi har stadig væk tillid til i Kristeligt folkeparti, at der fra neden kan vokse et fællesskab op mellem virksomhedsejere og medarbejderne også på det økonomiske område.

Vi noterer os, at andelsbevægelsen udviklede sig i en krisetid, og vi tror også, det er muligt, at der i vores nuværende krisesituation, som givet bliver længere, end de fleste regnede med, vil kunne fostres nye samarbejds muligheder, nye samarbejdsformer, nye ideer, nyt fællesskab mellem arbejdere og kapital, og derfor mener vi i kristeligt folkeparti, at vores opgave herindefra først og fremmest må være at fjerne de restriktioner af enhver art, der forhindrer, at et mere frugtbart samarbejde mellem arbejdere og kapital kan udvikle sig i fremtiden.

Vi er enige med de radikale i målsætningen, men vi er som sagt blot af den opfattelse, at vi må give den enkelte virksomhed, det enkelte menneske, endnu en chance for at engagere sig i økonomiske samarbejdsformer, og jeg må gentage, at jeg synes, vi herindefra hånd i hånd med forskellige organisationer på den ene og den anden side har umyndiggjort det enkelte menneske såvel i dets arbejde som i dets fritid. Vi synes herindefra, organisationerne synes, forskellige grupper synes at være enevidende om, hvad der tjener det enkelte menneske til gavn. Vi er alle enevidende om næsten, hvad det enkelte menneske her i Danmark har lov til at tro og gøre. Vi gør mennesker til passive brikker, til ukritiske modtagere i stedet for til aktive, positive, kritiske, engagerede, levende og skabende mennesker, og det måtte da være vores opgave.

Derfor må jeg slutte med at sige, at kristeligt folkeparti ønsker virkelig af hjertet, at der udvikler sig et økonomisk fællesskab i dette land, men vi må sige i dag: giv dog friheden og det enkelte menneske en chance – jeg havde nær sagt, om organisationerne vil, om magtmennesket, der ønsker klasse-